

Velika napaka pri drevoreji je, ako se posajeno drevó pusti rasti kakor samo hoče. — Še celó vezi, s kterimi je h kolcu pripeto, mu neskerben sadjorejec rad ne ponovi, tem menj mu bo zemljo rahlal, da bi ložeje in čversteje rastlo. — Kdor enake dela in opravila pri posajenih drevesih zanemarja, mu ne bodo rastle, ampak le medlele in čez nekoliko časa se posušile; druge pa, akoravno mu ne usahnejo, šibke ostanejo in prav po malem rodé, ker vlastnik v svoji nemarnosti meni, da je s tem vse opravljeno, če le drevó v zemlji stoji.

Zato ga tudi ne obrezuje, ne v drugem ne v tretjem letu, kakor mu gré; če bi ga po navadi obrezoval, mu nepotrebne veje postrigel, napravil bi mu lepo krono, drevó bi prišlo k moči in bi bilo rodovitno.

Vsled te nemarnosti jamejo veje križem rasti, se ena ob drugo guliti in snetjave prihajati. Verhne pa ena drugo zadušé, zrak in sonce ne moreta do njih, ne nastavijo sadnih popkov, ali pa donašajo redek in piškov sad.

Če sadjorejec o pravem času vzame nož in žago v roko in obrezuje in žaga na drevesih nepotrebne in suhljate veje, bo drevesu k dvojnemu pridelku pripomogel.

Kdor svoje drevje umno obrezuje in nepotrebne veje žaga, mu pripomore, da lepo krono doverši, zdravo ostane in je rado polno. Bolj ko drevo rodi, bolj mora sadjorec paziti, da mu nepotrebnih vej ne pustí, ampak mu jih vzame, da bo poprej druge nove mladike in rodovitne popke poglano. Če mu veliko starega lesa pustí, bo malo in pri tem tudi slabega sadja pridelal. Zato se morajo tudi drevesa od 10 do 10 let ponoviti, to je, če se jim vse veje močno obrežejo ali pa požagajo. Kdaj je najboljši čas, sadno drevje obrezovati, niso sadjorejci enih misel; eni terdijo, da je za to najboljši čas jesen, drugi pa spomlad; na vsako vižo se mora to vselej opraviti, preden se začne sok po drevesih pretakati.

Večji rane, ki so se drevesu z nožem, sekíro ali žago napravile, se morajo z drevnim voskom, oljnato barvo ali katranom zamazati, da se ne bo iz njih sok cedil, kar bi drevesu smoliko ali pa žlambor napraviti utegnilo.

Razun teh napák se mora sadjorejec še varovati:

Petič, da ne bo prezgodnih ali mehkočnih plemen sadil. Bolj bo vselej opravil, če se bo sploh znanih dobrih sort deržal.

Šestič. Ostergati mora in počistiti s starih dreves trohljivo skorjo in mah, kamor se radi škodljivi merčesi potikujejo in vgnjezdjujejo. Tudi gosencnih gnjezd ne sme po vejah pušati, da se mu ne bo preveč gosenc zaplodilo; treba jih je vsako leto večkrat oberati in pokončevati.

Sedmič. Nerodovitne drevesa slabe sorte naj se precepijo. Ravno tako mu gré tudi s starimi drevesi ravnati; odžagati jim mora stare veje, mlajše pa precepiti.

Če se bodo sadjorejci omenjenih poročil z veseljem poprijeli, smo jim porok, da bodo v kratkem času toliko sadja pridelali, da ga bodo gotovo veselili.

Po „Zeitschr. des landw. Centr. Vereins der Pr. Sachsen“.

Da spomladanski mraz setvam ne škoduje.

Kadar konec zime sneg zgine s polja in merzla sapa brije po njivah, kjer ste zimska pšenica in rež vsejane, je nevarnost za nju velika.

Če namreč ponoči zmerzne, podnevi pa se otaja, se zemlja razpoke in srez potegne nježne koreninice na dan. Ako piše sedaj, kakor je mesca sušca že navada, ojstra sapa, ktera vse hitro posuši, se ni čuditi, da pred kratkem še lepo zelene njive rumenkaste prihajajo.

Kaj je sedaj storiti? Ali le potérpežljivo gledati, kaj se po polji godí, ali pa kaj poskusiti zoper to uímo.

Modri gospodarji tako-le ravnajo: Kakor hitro se njivi vidi, da nima več poprejšne lepe zelene farbe, ampak se

ozimina kaže kakor da bi venela, ker ji potrebne poveršne vlage manjka, naj se njiva povleče z latinskim lesenim valjarjem, v kterega se tudi lohak konjiček vpreže. Valjar potlači zemljo, razpoke proti žitnim koreninam zginejo, setev začne spet veselo zelenéti, in upanje se verne, da merzli sušec ne bo škodoval ozimini.

„Landw. Ztg. f. Linz.“

Zdravilska novica.

(Kako odpraviti podgrom ali putiko v nogah — podagro, Fussgicht), hočemo po francozkem časniku „La Patrie“ vsem tistim, ktere ta sitna bolezen tare, zdravilo povedati, ktero je zatega dnarja vredno — ako res pomaga! Po naših mislih ima putika v nogah, kakor vsaka druga putika, svoje prebivališče v celem životu; kdor jo tedaj le iz nog ali rok preganja, ne vemo, ali jo bo odgnal. Vendar saj zdravniki še vsega ne vemo, in morebiti vé „La Patrie“ za dobro zdravilo, ko to-le svetuje: „Kopaj si noge v gorki vodi, v kateri si skozi 3 ure kahal cvetja jesenovega (Esche) in pa bezgovega (Hollunder)“.

Kako dolgo je treba noge vsakidan kopati, ni povedano — morebiti celo uro — rečeno pa je, da ta kopel pomaga že v 4 dneh. — Bog daj! si bo želel marsikdo, ki utegne to zdravilo poskusiti, ktero ima to dobro, da ne bode škodovalo, ako ne bo pomagalo.

Kako gospodini natora v našem telesu?

Kdo ne zna sloveče basni ali prilike Rimljana Menenija Agripa-ta od želodca in udov telesnih, in kako je preveril s to priliko preproste puntarje na sveti Gori!

„Oba (želodec in vlada) morata prejemati, da moreta dajati; oba pa dajeta toliko, kolikor prejemata“ — tako je djal modri Agripa. Glejte le-te besede, ki jih je govoril ta mož 495 let pred Kr. rojstvom — tedaj pred 2353 leti — le-te besede so obveljale zdaj učenim za vodilo v nauku od spremembe živeža v telesu človečjem — in živalskem sploh.

Deli telesni nimajo res v sebi ne trohice drugega, kot to, kar dobivajo iz kervi, v ktero spremenja želodec s črevi vred vso jed in pijačo, kolikor je vžijemo. Pa tudi kerv nima v sebi nikake stvarice (pervine), da je ne bi bilo v kakem živežu iz rastlinstva ali živalstva.

Da zvemo, je li to res, moramo poprej na kratko pregledati, iz česa je kerv.

Kerv je sestavljena iz mnogih delov. Našteli so jih že kakih štirideset.¹⁾ Ali za naše razlaganje „po domače“ hočem povedati le tri poglavitne dele, iz kterih je kerv. Ti poglavitni deli so: 1. beljakovina, 2. mastnina, 3. neorganina.

Beljakovina²⁾ pravim takemu živežu, ki ima (razun kakih drugih delov) kaj beljaka v sebi. Sem spada beljak sam na sebi, pa tudi laknec³⁾, siršec⁴⁾, svaljko-vec⁵⁾ itd.

Mastnina so mastni deli v kervi (kervna mast).

K neorganini se štejejo „neorganski“ deli. Taki so v kervi: voda, sol, železo. Treba pa pomniti, da beseda sol ne pomenja tukaj same kuhinske soli, ampak tudi druge reči, ki jim pravijo kemikarji „sol“: apno ali kreda itd.

Laknec se loči iz kervi mahom, ko se pusti kerv iz žile. Vsak ve, da se vsede kerv, ako se berž berž ne meša. Vsak ve tudi, kako se prijemlje nekoliko kervi palice, s ktero kdo kerv meša, — jelite, kakor predivo ali lakno? To je laknec. V drugi kervi (Serum) je pa beljak poglavitni del. Pravijo mu tako, zato ker ima take lastnosti,

¹⁾ Ludwig, Physiologie 1854. II. 1 in dalje. — ²⁾ Eiweisskörper, eiweisshaltige Stoffe, Albuminate. Slovensko ime je zborna. — ³⁾ Fibrin. (Faserstoff). — ⁴⁾ Casein (Käsestoff). — ⁵⁾ Globulin.